

© Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Установа адукацыі «Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў»

Рэпетыцыйны цэнтралізаваны экзамен – 2026

Інфармацыйны матэрыял па біялогіі

Варыянт 1

№ задання	Адказ	Элемент зместу праграм	Вучэбнае выданне
A1	4	Арганізм і асяроддзе. Агульныя ўласцівасці жывых арганізмаў	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 1
A2	4	Размнажэнне і індывідуальнае развіццё арганізмаў. Бясполае размнажэнне. Формы бясполага размнажэння: дзяленне аднаклетачных арганізмаў, спараўтварэнне, пачкаванне, фрагментацыя, вегетатыўнае размнажэнне	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 29
A3	2	Экасістэма – асноўная адзінка біясферы. Тыпы біятычных узаемаадносін арганізмаў у біяцэнозах	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 41
A4	3	Экасістэма – асноўная адзінка біясферы. Дынаміка экасістэм. Паняцце экалагічнай сукцэсіі	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 48
A5	5	Хімічныя кампаненты жывых арганізмаў. Важнейшыя макра- і мікраэлементы і іх біялагічная роля	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 1

№ задання	Адказ	Элемент зместу праграм	Вучэбнае выданне
A6	2	Селекцыя і біятэхналогія. Клетачная і генетычная інжынерыя. Атрыманне трансгенных раслін і жывёл	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 42
A7	2	Эвалюцыя арганічнага свету. Развіццё эвалюцыйных поглядаў (Ж.-Б. Ламарк, Ч. Дарвін, сінтэтычная тэорыя эвалюцыі)	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 44
A8	3	Эвалюцыя арганічнага свету. Рухаючыя сілы і вынікі эвалюцыі	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 46
A9	1	Спадчыннасць і зменлівасць арганізмаў. Метады вывучэння спадчыннасці і зменлівасці чалавека: генеалагічны, блізнятны, цытагенетычны, дэрматагліфічны, біяхімічныя	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 38
A10	5	Ліст. Знешняя будова ліста. Простыя і складаныя лісты	Лісаў, М. Д. Біялогія : вучэб. дапам. для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Д. Лісаў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Нар. асвета, 2022. – § 28
A11	1	Жыццёвыя формы раслін (дрэвы, кусты, кустыкі, травяністыя расліны)	Лісаў, М. Д. Біялогія : вучэб. дапам. для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Д. Лісаў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Нар. асвета, 2022. – § 16
A12	1	Плады. Будова і класіфікацыя пладоў	Лісаў, М. Д. Біялогія : вучэб. дапам. для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Д. Лісаў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Нар. асвета, 2022. – § 36
A13	3	Тып Хордавыя. Клас Млекакормячых. Ахова млекакормячых	Бядарык, І. Г. Біялогія : вучэб. дапам. для 8-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / І. Г. Бядарык, А. Я. Бядарык, У. М. Іваноў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2023. – § 50, 55

№ задання	Адказ	Элемент зместу праграм	Вучэбнае выданне
A14	5	Сэнсорныя сістэмы чалавека. Зрокавая сэнсорная сістэма, яе значэнне і будова. Парушэнні аптычнага і зрокавага ўспрымання (блізарукасць, дальназоркасць, астыгматызм, катаракта)	Барысаў, А. Л. Біялогія : падручнік для 9-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. прагр. агул. сярэд. адукацыі / А. Л. Барысаў, А. А. Анціпенка, А. М. Рагожнікаў. – 2-е выд., перагледж. і дапоўн. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2025. – § 12
A15	4	Унутранае асяроддзе арганізма чалавека. Групы крыві па сістэме АВ0. Рэзус-фактар	Барысаў, А. Л. Біялогія : падручнік для 9-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. прагр. агул. сярэд. адукацыі / А. Л. Барысаў, А. А. Анціпенка, А. М. Рагожнікаў. – 2-е выд., перагледж. і дапоўн. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2025. – § 23
A16	2	Стрававальная сістэма чалавека. Ферменты сліны (амілаза, мальтаза). Кампаненты страўнікавага соку: ферменты (пепсін, ліпаза), саяная кіслата, слізь	Барысаў, А. Л. Біялогія : падручнік для 9-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. прагр. агул. сярэд. адукацыі / А. Л. Барысаў, А. А. Анціпенка, А. М. Рагожнікаў. – 2-е выд., перагледж. і дапоўн. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2025. – § 35–36
B1	23	Арганізм і асяроддзе. Заканамернасці дзеяння экалагічных фактараў асяроддзя на арганізм. Межы трываласці	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 3
B2	34	Від і папуляцыя. Крытэрыі віду	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 36
B3	45	Від і папуляцыя. Уласцівасці папуляцыі. Значэнне захавання і падтрымання ўласцівасцей папуляцыі для яе існавання і захавання віду ў цэлым	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 38, 56
B4	A3B2B1	Хімічныя кампаненты жывых арганізмаў. Разнастайнасць і ўласцівасці бялкоў і іх функцыі. Біялагічна важныя поліцукрыды (крухмал, глікаген, цэлюлоза, хіцін). Функцыі вугляводаў	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 4–5

№ задання	Адказ	Элемент зместу праграм	Вучэбнае выданне
B5	45	Клетка – структурная і функцыянальная адзінка жывых арганізмаў. Хімічны састаў, будова і функцыі плазмалемы. Арганоіды цытаплазмы, іх будова і функцыі. Ядро клеткі, яго будова і функцыі. Храмасомы	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 13–14
B6	48	Спадчыннасць і зменлівасць арганізмаў. Мутацыйная зменлівасць. Генныя, храмасомныя і геномныя мутацыі	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 37
B7	A2B1B2Г1	Эвалюцыя арганічнага свету. Параўнальна-анатамічныя, палеанталагічныя, эмбрыялагічныя, малекулярна-генетычныя доказы эвалюцыі	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 48
B8	7	Экасістэма – асноўная адзінка біясферы. Ланцугі і сеткі харчавання. Трафічныя ўзроўні	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 45
B9	13	Клетка – структурная і функцыянальная адзінка жывых арганізмаў. Мітоз. Фазы мітозу	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 17
B10	A3B6B9	Размнажэнне і індывідуальнае развіццё арганізмаў. Эмбрыянальнае і постэмбрыянальнае развіццё	Маглыш, С. С. Біялогія : вучэб. дапам. для 10-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / С. С. Маглыш, В. А. Краўчанка, Т. Я. Даўгун ; пад рэд. С. С. Маглыш. – Мінск : Нар. асвета, 2020. – § 33
B11	72	Абмен рэчываў і пераўтварэнне энергіі ў арганізме. Катабалізм. Паняцце пра стадыі (этапы) клетачнага дыхання	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 21

№ задання	Адказ	Элемент зместу праграм	Вучэбнае выданне
B12	843	Абмен рэчываў і пераўтварэнне энергіі ў арганізме. Паняцце пра генетычны код і яго ўласцівасці. Біясінтэз бялку і яго этапы: транскрыпцыя і трансляцыя	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 23–24
B13	25	Спадчыннасць і зменлівасць арганізмаў. Дыгібрыднае скрыжаванне	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 33
B14	A1B1B1Г2	Бактэрыі: распаўсюджанне і ўмовы жыцця бактэрый. Разнастайнасць форм, асаблівасці будовы і працэсаў жыццядзейнасці бактэрый. Аднаклетачныя (хларэла, хламідаманада) і мнагаклетачныя (спірагіра, ульва, ламінарыя) водарасці	Лісаў, М. Д. Біялогія : вучэб. дапам. для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Д. Лісаў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Нар. асвета, 2022. – § 1, 3, 7; Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 15
B15	234	Імхі. Распаўсюджанне і асяроддзе пражывання імхоў. Лістасцябловыя імхі (зялёныя і сфагнавыя): асаблівасці будовы і працэсаў жыццядзейнасці	Лісаў, М. Д. Біялогія : вучэб. дапам. для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Д. Лісаў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Нар. асвета, 2022. – § 17
B16	26351	Класіфікацыя арганізмаў. Прынцыпы сістэматыкі	Дашкоў, М. Л. Біялогія : вучэб. дапам. для 11-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Л. Дашкоў, А. Г. Песнякевіч, А. М. Галавач ; пад рэд. М. Л. Дашкова. – Мінск : Нар. асвета, 2021. – § 50; Лісаў, М. Д. Біялогія : вучэб. дапам. для 7-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / М. Д. Лісаў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Нар. асвета, 2022. – § 39
B17	125	Тып Плоскія чэрві. Свабоднажывучыя плоскія чэрві (планарыі): лад жыцця і характэрныя асаблівасці, роля ў прыродзе	Бядарык, І. Г. Біялогія : вучэб. дапам. для 8-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / І. Г. Бядарык, А. Я. Бядарык, У. М. Іваноў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2023. – § 5

№ задання	Адказ	Элемент зместу праграм	Вучэбнае выданне
B18	245	Тып Членістаногія. Агульная характарыстыка тыпу Членістаногія. Класіфікацыя членістаногіх. Падтып Ракападобныя. Клас Павукападобныя. Клас Насякомыя	Бядарык, І. Г. Біялогія : вучэб. дапам. для 8-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / І. Г. Бядарык, А. Я. Бядарык, У. М. Іваноў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2023. – § 18, 20, 24
B19	A2B1B1Г2Д1	Тып Хордавыя. Клас Птушкі. Асаблівасці будовы сістэм органаў у сувязі з палётам. Размнажэнне і развіццё. Клас Млекакормячыя. Сістэмы органаў. Размнажэнне і развіццё	Бядарык, І. Г. Біялогія : вучэб. дапам. для 8-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі / І. Г. Бядарык, А. Я. Бядарык, У. М. Іваноў. – 2-е выд., перапрац. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2023. – § 42–43, 49–51
B20	245	Эндакрынная сістэма чалавека. Залозы ўнутранай сакрэцыі (гіпофіз, шчытападобная, наднырачнікі), гармоны (самататрапін, вазапрэсін, аксітацын, тыраксін, трыёдыранін, картызол, альдастэрон, адрэналін, андрагены, эстрагены) і іх значэнне для рэгуляцыі функцый. Залозы змешанай сакрэцыі (падстраўнікавая і палавыя), гармоны (інсулін, глюкагон, тэстастэрон, эстрадыёл)	Барысаў, А. Л. Біялогія : падручнік для 9-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. прагр. агул. сярэд. адукацыі / А. Л. Барысаў, А. А. Анціпенка, А. М. Рагожнікаў. – 2-е выд., перагледж. і дапоўн. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2025. – § 15–17
B21	124	Нервовая сістэма чалавека. Аўтаномная нервовая сістэма. Адзелы (сімпаатычны і парасімпаатычны), будова, функцыі	Барысаў, А. Л. Біялогія : падручнік для 9-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. прагр. агул. сярэд. адукацыі / А. Л. Барысаў, А. А. Анціпенка, А. М. Рагожнікаў. – 2-е выд., перагледж. і дапоўн. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2025. – § 6, 9
B22	53412	Сардэчна-сасудзістая сістэма чалавека. Будова сэрца чалавека (камеры сэрца, сценкі, сардэчныя клапаны, калясардэчная сумка). Кровазварот. Малы і вялікі кругі кровазвароту	Барысаў, А. Л. Біялогія : падручнік для 9-га кл. устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукац. прагр. агул. сярэд. адукацыі / А. Л. Барысаў, А. А. Анціпенка, А. М. Рагожнікаў. – 2-е выд., перагледж. і дапоўн. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2025. – § 27–28